

Aan de Raad van de gemeente Midden-Drenthe
T.a.v. mevrouw mr. C.A.M. Bodewes, griffier
Postbus 24
9410 AA BEILEN

Datum: 16 juni 2021
Kenmerk: 2021.194
Onderwerp: Controle jaarrekening 2020

Geachte Raad,

U hebt ons opdracht gegeven om de jaarstukken van de gemeente Midden-Drenthe over het boekjaar 2020 te controleren. Zoals vastgelegd in de opdrachtbevestiging hebben wij de controlewerkzaamheden in twee fasen uitgevoerd. In het vierde kwartaal van 2020 hebben wij de interim-controle uitgevoerd, met name gericht op de interne beheersing in de voor de accountantscontrole relevante (financieel administratieve) processen. Onze bevindingen hebben wij verwoord in onze managementletter van 20 januari 2021.

We brengen u in dit accountantsverslag op de hoogte van onze bevindingen en adviezen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening. Een concept van dit verslag is op 1 juni 2021 met de portefeuillehouder besproken en is geagendeerd voor de WFO van 9 juni 2021.

Dit accountantsverslag is als volgt ingedeeld:

1. De gemeente Midden-Drenthe en COVID-19
2. Samenvatting van onze controle
3. Het controleproces
4. Kwaliteit van de interne beheersing
5. Verslaggevingsregels nageleefd
6. Resultaat en vermogenspositie
7. Controlebevindingen jaarrekening 2020
8. Verplichte rapportage onderdelen
9. Afsluiting

Bijlage: Verplichte rapportagetabel SiSa

Tot slot van de inleiding maken wij u attent op een aantal formele aspecten rondom de bestuurlijke behandeling van de jaarstukken.

De bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken bestaat uit de volgende stappen: het college van Burgemeester en Wethouders behandelt in de betreffende vergadering de jaarstukken, met inbegrip van de jaarrekening, stelt de jaarstukken daarmee vervolgens op. Op dat moment ontstaan formeel de jaarstukken.

De gemeenteraad behandelt vervolgens de jaarstukken en stelt deze vast. Voordat de gemeenteraad dat doet dienen de jaarstukken twee weken ter inzage te liggen. Mochten in de periode tot de vaststelling van de jaarrekening in de Raad omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, dan moet een dergelijke aanpassing nog worden gemaakt. Dat geldt ook in geval de jaarrekening om andere redenen gewijzigd wordt alvorens tot vaststelling wordt overgegaan. Wij verzoeken de gemeente in deze gevallen met ons in contact te treden om gezamenlijk de noodzakelijke vervolgstappen met u te bespreken.

OPENBAARMAKING

Bij de jaarstukken hoort de controleverklaring die zal worden gedateerd op 16 juni 2021. Wij voorzien één exemplaar van de controleverklaring van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief en mag niet worden gepubliceerd. Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Deze mag openbaar gemaakt worden.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening, openbaar wordt gemaakt in de jaarrekening, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd blijft.

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met de volledige jaarstukken. Indien u deze jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken in zijn geheel goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening").

Dit accountantsverslag brengen wij uit in een versie met en zonder handtekening. De versie zonder handtekening kan in het kader van de bestuurlijke behandeling worden verspreid. De versie met handtekening is alleen bestemd voor uw archief. Verspreiding daarvan is niet toegestaan.

Wij bedanken de organisatie voor de medewerking die we bij de uitvoering van onze werkzaamheden hebben gekregen. De controle op afstand maakt de onderlinge afstemming niet eenvoudig en is van invloed geweest op de tijdigheid en kwaliteit van de aangeleverde informatie. Daardoor hebben we belangrijke onderdelen van onze controle, zoals de subsidieverstreking, het sociaal domein, de TOZO en de WNT vanaf medio mei kunnen oppakken. Daarin bent u niet uniek maar dit zet de bestuurlijke schema's wel onder druk. Desondanks verwachten we niet dat dit invloed zal hebben op de tijdige indiening van uw jaarstukken voor 15 juli.

1. DE GEMEENTE MIDDEN-DRENTHE EN COVID-19

Vlak voor de start van de controle over het boekjaar 2019, in maart van 2020, ging Nederland op slot. Een belangrijk deel van het openbare leven kwam stil te liggen. Hoewel de eerste golf relatief kort duurde en sommigen de verwachting koesterden dat de coronapandemie als geheel van korte duur zou zijn, weten we inmiddels beter.

De tweede lockdown duurt inmiddels langer dan de eerste en de effecten voor mens en maatschappij zijn groot. De kerntaken van de gemeente Midden-Drenthe worden in wisselende mate geraakt door de pandemie en de lockdown. Er zijn zowel positieve als negatieve effecten op de lasten bijvoorbeeld door het wegvallen of uitstellen van activiteiten, maar er zijn ook extra steunmaatregelen voor instellingen, inwoners en ondernemers. Ook vallen sommige baten weg bijvoorbeeld in het zwembad en bij leges voor paspoorten.

Wij ondersteunen dan ook het feit dat het college in de jaarstukken een onverplichte paragraaf over de gevolgen van de pandemie heeft opgenomen om de Raad, in aanvulling op de eerdere rapportages inzicht te geven in de gevolgen van deze pandemie voor de gemeente Midden-Drenthe.

Zowel op grond van nationale regelgeving als door uw eigen keuzes zijn er steunmaatregelen doorgevoerd voor ondernemers en instellingen in de gemeente. De wijze waarop de gemeente in contact staat met de stakeholders is anders dan onder normale omstandigheden. Werken op afstand werd ook in de gemeentelijke organisatie de norm en is dat nog steeds. Dat geldt ook voor de contacten met de accountant.

Daarbij hebben we ondervonden dat de communicatielijnen daardoor soms langer worden. Dat geldt ook voor uw eigen (beleids)processen, waarbij is gebleken dat de noodzakelijke andere werkwijzen hebben geleid tot vertraging bij de uitvoering van bestaande activiteiten en nieuwe initiatieven.

De steunmaatregelen voor 2020 en 2021 zorgen voor veel extra werk in het opzetten en uitvoeren ervan. Dit vraagt ook afstemming met uw maatschappelijke partners zoals medeoverheden, zorginstellingen en culturele instellingen. Ook komen enkele steunregelingen terug in de SiSa-bijlage waardoor deze, soms relatief veel, aandacht krijgen in termen van controle en verantwoording.

Daar waar bij veel bedrijven en instellingen COVID-19 inmiddels voor financiële problemen heeft gezorgd, of naar verwachting zal zorgen, is het risico op discontinuïteit bij u niet aanwezig. U bent op grond van de rechtsvorm immers verzekerd van uw financiering, omdat het Rijk de facto garant staat voor eventuele tekorten. Ook de ontwikkelingen ten aanzien van de pandemie hebben als gevolg van het vorenstaande geen effect op uw continuïteit of de activiteiten die u uitvoert.

Wij tekenen daarbij wel aan dat de pandemie in het algemeen, en de economische en sociale schade in het bijzonder, er voor kan zorgen dat het maatschappelijk herstel nog jaren duurt. Wij onderschrijven daarom de kanttekening in het voorwoord dat het nu moeilijk in te schatten is wat de impact van de pandemie voor 2021 en verder zal zijn.

2. SAMENVATTING VAN ONZE CONTROLE

Onderwerp	Bevindingen
Ons oordeel over de jaarrekening	Wij verstrekken bij de jaarrekening 2020 van de gemeente Midden-Drenthe een goedkeurend oordeel met betrekking tot de getrouwheid van de door het college van burgemeester en wethouders opgestelde jaarrekening. Dit oordeel betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de omvang en de samenstelling van de baten en lasten over 2020 alsmede van de activa en passiva per 31 december 2020. Ook verstrekken wij een goedkeurend oordeel over het aspect rechtmatigheid. Dit oordeel houdt in dat de baten, lasten en balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met relevante wet- en regelgeving, waaronder de gemeentelijke verordeningen.
Verslaggeving en WNT	Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgesteld. Tevens is voldaan aan de WNT. Wij hebben de WNT-verantwoording gecontroleerd op basis van het controleprotocol WNT. Wij hebben verder geconcludeerd dat het jaarverslag en de overige informatie die in de jaarstukken is opgenomen, voldoen aan de eisen van het BBV en in materiele zin verenigbaar is met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie.
SiSa-bijlage	Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd met inachtneming van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole die hierover regels bevat. Wij hebben bij de voor u van toepassing zijnde specifieke uitkeringen geen fouten of onzekerheden geconstateerd die de rapporteringstolerantie voor SiSa overschrijden.
Geïdentificeerde en niet gecorrigeerde controleverschillen	In hoofdstuk 8 gaan we in op de geconstateerde controleverschillen die niet in de jaarstukken zijn gecorrigeerd. Het totaalbedrag aan controleverschillen voor getrouwheid en rechtmatigheid blijft binnen de daarvoor geldende tolerantie van 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves voor fouten en 3% voor onzekerheden. De constatering hebben betrekking op inkooptransacties die niet voldoen aan de Europese aanbestedingsregels en onzekerheden in het sociaal domein en in de vergunningverlening.
Geautomatiseerde gegevensverwerking en dataveiligheid	In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen materiële bevindingen betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

Onderwerp	Bevindingen
Belangrijke schattingen in de jaarrekening	Om de jaarrekening te kunnen opstellen is het voor het college noodzakelijk om schattingen te maken en oordelen te verwerken over toekomstige gebeurtenissen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de uiteindelijke uitkomsten kunnen afwijken. De belangrijke schattingen die in de jaarrekening van de gemeente Midden-Drenthe zijn opgenomen hebben betrekking op de waardering van financiële vaste activa, de waardering van gronden en de inschatting van de omvang van verplichtingen in de vorm van voorzieningen. Wij aanvaarden in materiële zin de gekozen methoden die voor de schattingen zijn gehanteerd.
Signalen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik	Tijdens de controle hebben we op diverse momenten met de voor ons relevante geledingen in de organisatie van gedachten gewisseld over eventuele fraudegevallen, fraudesignalen en de kwaliteit van de interne beheersing op dit onderwerp. Wij hebben tijdens de controle geen aanwijzingen verkregen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik binnen de gemeente Midden-Drenthe over het boekjaar 2020. Het college heeft aan ons bevestigd dat in de organisatie geen gevallen gemeld zijn.
Resultaat 2020 en vermogenspositie	De gemeente Midden-Drenthe heeft over 2020 een positief resultaat behaald van afgerond € 2,2 miljoen. Dit resultaat is de optelsom van een totaalbedrag aan gerealiseerde lasten van € 89,6 miljoen en € 93,5 miljoen aan gerealiseerde baten. Dit positieve saldo van € 3,9 miljoen is het verschil in de vermogenspositie tussen eind 2019 en eind 2020. Het vermogen van de gemeente Midden-Drenthe is over het afgelopen jaar dus hoger geworden. U heeft vooraf ook goedgekeurd dat bedragen aan de reserves toegevoegd mochten worden en van dat bedrag is per saldo € 1,7 miljoen gerealiseerd. In totaal komt het positieve resultaat dan uit op € 2,2 miljoen. Uw vermogenspositie is naar uw eigen oordeel toereikend om uw nu bekende plannen en de daaraan verbonden financiële risico's af te dekken.
Kwaliteit van de interne beheersing	Wij hebben tijdens de controle geen significante gebreken in de administratieve organisatie of interne beheersing aangetroffen die relevant zijn om te komen tot een oordeel omtrent de jaarrekening.

3. HET CONTROLEPROCES

Het reguliere controleproces bestaat uit twee fasen, een interim-controle gericht op de voor de accountantscontrole relevante administratieve processen en de eindejaarscontrole op de opgestelde jaarrekening.

In de interim-controle richten we ons primair op de wijze waarop processen zijn ingericht en interne beheersingsmaatregelen zijn opgenomen die de belangrijkste risico's in de betreffende processen moeten afdekken. Door een combinatie van interviews, procescontroles en detailwaarnemingen beoordelen wij opzet, bestaan en werking van deze interne beheersingsmaatregelen en stellen wij vast dat deze bijdragen aan het tot stand komen van betrouwbare verantwoordingsinformatie. Onze bevindingen hebben wij verwoord in onze managementletter van 20 januari 2021.

Bij de jaarrekeningcontrole richten we ons meer op de cijfers en onderzoeken wij of de jaarrekening, zoals die aan de gemeenteraad is verstrekt, deugdelijk is opgesteld en onderbouwd, dat de inrichting en presentatie voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), dat de waarderingsgrondslagen correct zijn toegepast en de toelichtingen adequaat en volledig zijn.

Ook hebben wij onderzocht of de informatie in de programmaverantwoording en de paragrafen niet strijdig is met het beeld van de jaarrekening. Ten slotte is onderzocht of de baten, de lasten en de balansmutaties rechtmatig zijn, inclusief het opnemen van de vereiste gegevens inzake de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT). Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden zijn de algemeen geldende "Controle en overige standaarden (COS)" van de NBA (Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants), het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, de kadernota rechtmatigheid, het controleprotocol WNT en de verordeningen van de gemeente Midden-Drenthe leidend.

In dit accountantsverslag gaan wij in op de bevindingen ten aanzien van de controle van de jaarrekening. Dit accountantsverslag en onze bevindingen daarbij zijn mede bedoeld om de Raad te ondersteunen in haar controlerende taak.

4. KWALITEIT VAN DE INTERNE BEHEERSING

Onze interim-controle voeren we uit om een beeld te krijgen van de, voor de accountantscontrole relevante processen en de daarin opgenomen interne beheersmaatregelen. We doen geen uitspraken over de effectiviteit van dit stelsel anders dan voor het doen van de controle van de jaarrekening. De interne beheersing binnen een organisatie staat ten dienste van het realiseren van het voorgenomen beleid. Een adequate interne beheersing is van belang voor de adequate sturing van de organisatie en het kunnen afleggen van verantwoording. Met die uitgangspunten in het achterhoofd hebben wij in het najaar van 2020 de interimcontrole uitgevoerd.

Evenals over voorgaande jaren hebben wij in de interim-controle vastgesteld dat de in dit verband binnen de gemeente Midden-Drenthe gemaakte proces en procedureafspraken voldoen aan de eisen die daaraan mogen worden gesteld. Er is een mix aan controlemaatregelen gedefinieerd, zowel binnen de processen als over de processen heen.

De aandachtspunten die we in de managementletter hebben benoemd betroffen onder meer het documenteren van de prestatielevering bij de factuurbehandeling, bij subsidieverstrekking en het versterken van de controles op de volledigheid van de opbrengsten uit activiteiten. De jaarrekeningcontrole heeft de hoofdconclusie inzake de interne beheersing onveranderd gelaten.

Belangrijk overkoepelend aandachtspunt in de organisatie is het adequaat toetsen en documenteren van afgesproken controlehandelingen. Een belangrijke ontwikkeling in dit kader is de rechtmatigheidsverantwoording door het college. Rondom dit thema is het al enkele maanden stil als het gaat om de voortgang in het wetgevingsproces. Ondertussen is de gemeentelijke organisatie gestart met de voorbereidingen voor het inrichten van organisatiebrede interne controles. Zoals we in eerdere rapportages al hebben aangegeven is de kwaliteitsslag in processen, eigenaarschap en transparante verantwoording een onderdeel van de stappen om te komen tot een compleet controlehuis binnen de gemeente Midden-Drenthe. Zover bent u nog niet en mocht besloten worden tot een jaar uitstel, dan heeft u meer tijd om de organisatie hierop in te richten. Wel hebben we in hoofdstuk 7 van dit accountantsverslag enkele aandachtspunten opgenomen die voortvloeien uit de waarnemingen tijdens de jaarrekeningcontrole.

5. VERSLAGGEVINGSREGELS NAGELEEFD

De jaarstukken 2020 van de gemeente Midden-Drenthe voldoen aan de formele uitgangspunten van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Er wordt inhoudelijk verslag gedaan over de uitvoering van beleid en de financiële uitkomsten en aandachtspunten in het verslagjaar. Wij hebben ten aanzien van de inhoud van de jaarstukken in relatie tot de verslaggevingsregels geen significante tekortkomingen geconstateerd met betrekking tot de presentatie van de cijfers.

Het jaarverslag en de overige informatie die in de jaarstukken is opgenomen, voldoen aan de eisen van het BBV en zijn in materiele zin verenigbaar met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie.

6. RESULTAAT EN VERMOGENSPOSITIE

6.1 Resultaat

De gemeente Midden-Drenthe heeft het boekjaar 2020 afgesloten met een positief resultaat van € 2,2 miljoen terwijl na wijziging de begroting geen saldo vertoonde. Over 2019 is een positief resultaat gerealiseerd van € 2,0 miljoen.

In de jaarrekening is op programmaniveau een samenvatting gegeven van de realisatie over 2020 ten opzichte van gewijzigde begroting. Voor een gedetailleerde analyse verwijzen wij naar de toelichting in de jaarstukken.

De hoofdlijn van de analyse is dat het voordelig resultaat vooral wordt behaald doordat de lasten lager uitvallen doordat de uitvoeringsbudgetten niet volledig besteed zijn. In veel programma's zoals onderwijs, verkeer en sport blijft om die reden geld over. De lasten in het sociaal domein vallen per saldo hoger uit dan was begroot en hoger dan vorig jaar. De stijging bedraagt ongeveer € 1,4 miljoen ten opzichte van vorig jaar, exclusief incidentele lasten waarvan de TOZO het belangrijkste deel is. In het programma ruimtelijke ordening is door winstneming in de grondexploitatie en de verkoop van gronden het saldo € 1,6 miljoen beter dan begroot.

6.2 Vermogenspositie

In de afgelopen jaren heeft de gemeente Midden-Drenthe vrijwel uitsluitend positieve resultaten behaald. Daardoor zijn de reserves gegroeid en die bedragen nu in totaal ruim € 40 miljoen.

Uw solvabiliteit is in het afgelopen jaar gedaald van 41% naar 35%. De oorzaak van de daling is het aantrekken van leningen voor ruim € 30 miljoen voor diverse investeringen en te verstrekken leningen. Het balanstotaal van de gemeente Midden Drenthe neemt daardoor toe van € 90 miljoen naar € 117 miljoen. In uw paragraaf weerstandsvermogen concludeert u dat uw financiële uitgangspositie toereikend is om de risico's op te vangen. De factor 1,14 die u berekent, ligt net boven de ondergrens die in de door u gekozen systematiek op 1,0 ligt. De factor daalt ten opzichte van vorig jaar.

7. CONTROLEBEVINDINGEN JAARREKENING 2020

7.1 Sociaal domein

7.1.1 Sociale Verzekeringsbank

De SVB heeft nog steeds geen goedkeurend oordeel bij haar verantwoording van de bestedingen van de PGB's. De foutfractie wordt wel elk jaar lager en het oordeel is in plaats van de afkeuring over voorgaande jaren inmiddels gewijzigd in een verklaring met beperking voor zowel de jeugdwet als de Wmo.

Lastig blijft, dat de SVB geen werkzaamheden uitvoert om de prestatielevering vast te stellen, waardoor gemeenten voor de keuze blijven staan zelf al dan niet in dit verantwoordingsgat te springen. De gemeente Midden-Drenthe heeft dit over 2020 gedaan. Daaruit blijkt in 20% van de dossiers twijfel bestaat over de prestatielevering. Wij adviseren u de bevindingen nader te analyseren en op concrete signalen nadere actie te ondernemen. Ten behoeve van onze oordeelsvorming wegen wij 20% van de uitgaven aan PGB's mee als onzekerheid met betrekking tot prestatielevering. Dit is een bedrag van € 236.000.

7.1.2 Centraal Administratie Kantoor (CAK)

Het CAK is de instantie die de inning van de eigen bijdragen verzorgt. Gemeenten (en zorgaanbieders) hebben de verantwoordelijkheid cliënten die in aanmerking komen voor een eigen bijdrage aan te melden bij het CAK, waarna aldaar, meestal op basis van een inkomens- of vermogenstoets, de eigen bijdrage wordt vastgesteld.

Gemeenten hebben geen invloed op de vaststelling van de hoogte van de eigen bijdrage en ook geen inzicht in de wijze waarop dat gebeurt. In de Kadernota Rechtmatigheid 2020 is aangegeven dat de werkzaamheden bij CAK niet tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoren, zodat de accountant van de gemeente, de door CAK afgedragen bijdragen niet hoeft te betrekken in zijn oordeel. Dat laat onverlet dat gemeenten wel verantwoordelijk zijn voor de aanmelding van hun cliënten. De gemeente Midden-Drenthe heeft op basis van een analyse van haar klantenbestand in voldoende mate aangetoond dat de aanmeldingen bij CAK volledig zijn.

7.1.3 Ontbrekende informatie Wmo en Jeugdwet leidt tot onzekerheden

De gemeente Midden-Drenthe is zelf verantwoordelijk voor de contractering en verantwoording van de zorgaanbieders die voor u de uitvoering jeugdwet en Wmo verzorgen. Daarbij bent u afhankelijk van uw contractpartijen voor informatie. Het niet ontvangen van deze verantwoordingsinformatie is een jaarlijks terugkerend fenomeen.

Dit jaar zien we dat aanbieders meer moeite hebben om tijdig informatie te verstrekken. Ook constateren we dat een aantal grotere aanbieders niet door u betrokken zijn in de onderzoeken die u uitvoert naar de verleende zorg. Als in die gevallen zowel de controleverklaring ontbreekt en er geen onderzoek bij cliënten van de betreffende aanbieder is geweest, wegen we dat mee als onzekerheid voor de feitelijke prestatielevering. Om dat in die gevallen wel overeenstemming is met de aanbieder over de omvang van de geleverde productie is niet de verwachting dat hier financiële afrekenverschillen zullen ontstaan. Het hiermee gemoeide bedrag is € 606.000.

Een bijzondere aanbieder in dit kader is Publiek Vervoer. Publiek Vervoer voerde over 2020 in tegenstelling tot eerdere jaren zelf geen controles uit met betrekking tot de feitelijke prestatielevering en heeft de gemeente Midden-Drenthe dat over vorig jaar ook niet zelf opgevangen. Belangrijke oorzaak is het afschalen van het vervoer door de lockdowns. De conclusie is ook hier dat er sprake is van een onzekerheid. Het bedrag is € 469.000.

Tot slot is sprake van administratieve verschillen tussen de cliëntenadministratie en de financiële administratie van in totaal € 177.000 voor jeugdwet en wmo samen. Ook deze wordt meegewogen in ons oordeel als een onzekerheid. We vinden wel dat deze verschillen te groot zijn om niet nader te analyseren. De door de gemeente Midden-Drenthe verstrekte verklaring dat verschillen ontstaan doordat gedeclareerde zorg mogelijk na balansdatum wordt betaald is ongetwijfeld een deel van de verklaring van het verschil maar zou relatief eenvoudig onderbouwd moeten kunnen worden. Wij adviseren u na te gaan of het afsluitproces in het sociaal domein aanscherping behoeft.

7.2 TOZO-uitvoering voert u zelf uit, kaders nog te ontwikkelen

Een van de steunmaatregelen van het Rijk om de effecten van de lockdowns te compenseren is de TOZO-regeling. Deze regeling is met name gericht op het ondersteunen van kleine zelfstandigen. De regeling bestaat uit een regeling voor inkomensondersteuning en een faciliteit voor bedrijfskredieten. De gemeente Midden-Drenthe voert deze regeling zelf uit. Het Rijk heeft in de loop van het jaar de regeling steeds verlengd en de uitvoeringseisen aangepast. In de managementletter hebben we al gewaarschuwd voor de gevolgen voor de controle omdat de toetsingskaders voor accountants pas laat duidelijk zijn geworden.

In de nota verwachtingen accountantscontrole van het ministerie van BZK, die in de uiteindelijke definitieve vorm is gepubliceerd in april 2021 is het controlekader voor deze regeling opgenomen. Belangrijke eis aan gemeenten is dat de signalen van het landelijke Inlichtingenbureau over mogelijke fouten en/of fraude bij de ontvangers van de bijdrage, door gemeenten serieus worden onderzocht. Dat kan, mede als gevolg van de hoeveelheid signalen enerzijds en het laat bekend worden van de eisen anderzijds, niet geheel zijn beslag krijgen voor het afronden van de gemeentelijke jaarrekening, zodat ook de komende jaren de gemeente nog volop aan de slag zal zijn met de opvolging van deze signalen. Het opvolgen van signalen is niet nieuw en in opzet zijn de procedures wat betreft het toekennen van de uitkeringen en het opvolgen van signalen van het Inlichtingenbureau adequaat. Belangrijk om te benadrukken is dat de gemeente zelf verantwoordelijk is voor het rechtmatig verstrekken van de TOZO-uitkeringen en dat er voldoende opvolging moet zijn en blijven omtrent de IB-signalen.

De, eerder dit jaar gepubliceerde, regelgeving schrijft echter voor dat een gemeente ten aanzien van de TOZO specifiek M&O-beleid moet hebben vastgesteld. De gemeente Midden-Drenthe heeft wel M&O-beleid vastgesteld ten aanzien van de participatiewet als onderdeel van het handavingsplan. Dat plan is echter al enkele jaren oud en sluit inhoudelijk niet volledig aan bij het normenkader van de TOZO. Op grond van de kadernota dient een gemeente zelf een kader vast te stellen. Net als veel andere gemeenten heeft u dat nog niet gedaan en dat zullen we moeten rapporteren als formele tekortkoming aan het ministerie van BZK.

Daarnaast vragen we aandacht voor de verantwoording van de TOZO in de jaarrekening. De bedrijfskredieten dienen in een periode van maximaal 3,5 jaar te worden terugbetaald. Net als in andere situaties dat vorderingen ontstaan op cliënten die een beroep op de participatiewet is er een gereede kans dat terugbetaling niet of niet volledig plaatsvindt. Een actieve monitoring op het betaalgedrag en inschatting van invorderingskansen horen daarbij, maar is nu nog niet ingeregeld.

7.3 Inkopen en aanbesteden

Sinds enkele jaren heeft inkoop en aanbesteden meer aandacht gekregen omdat de rechtmatigheidsrisico's in het inkoopproces door aangescherpte regelgeving zijn toegenomen. In de managementletter hebben we aangegeven dat ook over 2020 er transacties zijn geïdentificeerd die niet aan de regels voldoen en dat het bedrag telkens hoger wordt. In 2018 identificeerden we voor een bedrag van € 355.000 aan transacties die niet aan de regels voldeden. Over 2019 telde dat op tot € 501.000. Over 2020 stopt de teller bij € 710.000. Dat is 0,7% van de lasten en vormt inmiddels een significante tekortkoming die bij voortzetting van de trend het goedkeurend oordeel gaat bedreigen.

Het betreft in de basis een beperkt aantal transacties, maar we hebben diverse inkooprelaties geïdentificeerd die in 2021 voor rechtmatigheidsproblemen kunnen zorgen. De opwaartse trend in het gerapporteerde bedrag in combinatie met deze risicoposten maakt dat we opnieuw aandacht vragen voor professioneel inkopen en het juist aanbesteden van opdrachten binnen de gemeente Midden-Drenthe. We zien dat het bewustzijn op zich toeneemt, maar niet binnen alle afdelingen even snel en de stap om daadwerkelijk aan te besteden moet ook worden gezet. Daarbij heeft de organisatie ook een capaciteitsvraagstuk op te lossen, omdat de huidige bezetting het aantal noodzakelijk te lopen inkooptrajecten niet aankan.

Wij adviseren u ook daar waar mogelijk bewuste afwegingen te maken over de te volgen inkoop strategie, zodat daarmee gemotiveerd kan worden afgeweken van uw eigen beleid en onder strikte voorwaarden ook van externe regels. Daarnaast verwijzen wij naar onze eerdere rapportages waarbij vanuit aanbestedingsperspectief juridisch complexe aanbestedingsvraagstukken rondom de aanbesteding van IT-gerelateerde diensten en leveringen ook nog opgelost moeten worden.

7.4 Begrotingsrechtmatigheid

Het stelsel van begroten en de bewaking hiervan moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de (gewijzigde) begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Wij hebben vastgesteld dat de totale lasten van de gemeente Midden-Drenthe de gewijzigde begroting 2020 niet hebben overschreden. Op programmaniveau is het beeld wisselend.

De gemeente Midden-Drenthe heeft in het hoofdstuk Begrotingsrechtmatigheid in de jaarrekening, een analyse gegeven van de oorzaken van de overschrijdingen op programmaniveau van de lasten. Daarbij is aangegeven dat het college van mening is dat de afwijkingen passen binnen het beleid van de Raad. Gezien de aard van de overschrijdingen, te weten met name kosten waar hogere baten tegenover staan, meerkosten van openeinderegelingen zoals in het sociaal domein, kunnen wij ons vinden in de opvatting van het college. Omdat daarmee deze overschrijdingen voldoende zijn toegelicht en geduid hoeven wij deze overschrijdingen niet mee te wegen in ons accountantsoordeel.

7.5 Subsidies: Vaststellingsproces onderweg, coulance toegepast

Ten aanzien van gesubsidieerde instellingen is 2020 te beschouwen als een bijzonder jaar als gevolg van de coronapandemie. De maatregelen van de overheid, inclusief twee lockdowns in het boekjaar hebben er toe geleid dat veel instellingen de activiteiten niet, in mindere mate of anders, of hebben moeten uitvoeren. Vanuit maatschappelijk belang wordt hier door de centrale en decentrale overheden in Nederland coulant mee omgegaan.

De gemeente Midden-Drenthe heeft een praktisch kader geformuleerd hoe in het vaststellingsproces in 2021 omgegaan kan worden met het toetsen op de levering van de tegenprestatie die tegen over de subsidie staat. U toont daarin enige coulance en daar is de Raad op verschillende momenten ook over geïnformeerd.

Wij hebben ten aanzien van de subsidievaststelling over 2020 nog geen bevindingen, behoudens de constatering dat uiteraard nog niet alle subsidies op het moment van het opmaken van de gemeentelijke jaarstukken zijn vastgesteld. Dat is niet anders dan andere jaren maar wij hebben geen signalen ontvangen die duiden op substantiële kortingen op subsidies, substantiële overschotten of substantiële aanvullende tekorten bij de belangrijkste partijen binnen de gemeente Midden-Drenthe.

In de loop van mei 2021 heeft u de geconstateerde gebreken hersteld waardoor er op dit punt in uw jaarrekening geen onzekerheden meer resteren, maar wij adviseren het college nadrukkelijk aandacht aan de uitvoering van het subsidieproces te besteden.

Ten aanzien van het proces en de sturing op gesubsidieerde partijen merken wij op dat op 11 mei 2021 de formele subsidieverlening 2020 aan de belangrijkste subsidieontvanger binnen de gemeente Midden-Drenthe heeft plaatsgevonden.

7.6 Schattingen in de jaarrekening

Bij het opmaken van een jaarrekening is het noodzakelijk dat u schattingen en oordelen toepast om te komen tot betrouwbare cijfers. Niet zelden worden schattingen niet als zodanig onderkend, omdat ze vast onderdeel van uw administratieve proces zijn. Daarbij hoort dat schattingen uiteen kunnen lopen vanwege het deels subjectieve karakter en de beschikbare informatie.

Om die reden zijn schattingen meer dan gemiddeld vatbaar voor beïnvloeding door het management of door derden en daardoor hechten we nog meer dan bij andere jaarrekeningposten aan een gedegen onderbouwing van de schattingen. In onze controle besteden wij daarom nadrukkelijk aandacht aan deze schattingen. De belangrijkste schattingen in uw jaarrekening betreffen de waardering van materiële vaste activa, financiële vaste activa, voorraden (grondexploitatie), vorderingen en overlopende activa alsmede het inschatten van de noodzaak en de hoogte van voorzieningen en de waardering van verplichtingen.

Wij merken op dat ten aanzien van de grondexploitatie u wel voor € 0,3 miljoen aan winstneming heeft verwerkt in de jaarrekening, maar geen schatting of berekening heeft opgenomen voor de verwachte fiscale claim voor de vennootschapsbelasting. Lineair berekend komt deze claim uit op ongeveer € 55.000. Wij hebben het college geadviseerd deze berekening alsnog te verwerken maar om praktische redenen wordt dit in 2021 verwerkt.

Tijdens onze werkzaamheden hebben wij geen andere tekortkomingen aangetroffen in de schattingsmethoden.

7.7 Renterisiconorm, kasgeldlimiet en schatkistbankieren

De renterisiconorm en de kasgeldlimiet zijn voorschriften vanuit het Rijk om te voorkomen dat decentrale overheden niet bovenmatig gevoelig worden voor schommelingen in de rentestand. Om die reden moet de kortlopende financiering niet te hoog oplopen (kasgeldlimiet) en dient herfinanciering stapsgewijs plaats te vinden. Omdat kortlopende financiering goedkoper is, is het financieel aantrekkelijk om kortlopende schuld aan te houden. Deze kasgeldlimiet heeft u in het eerste kwartaal overschreden, maar door het aantrekken van in totaal € 30,5 miljoen aan leningen is uw kortlopende financiering daarna afgenomen.

Als decentrale overheden geld over hebben, dient dit boven een bepaalde drempel te worden aangehouden bij het Rijk. Dit schatkistbankieren is sinds een aantal jaren verplicht. Aan deze norm heeft u in 2020 gedurende drie kwartalen niet voldaan.

De drie genoemde normen zijn formeel onderdeel van het toetsingskader voor rechtmatigheid voor de accountant. We moeten op grond van de kadernota rechtmatigheid aan de Raad eventuele overschrijdingen van deze normen melden. Dit heeft echter geen effect op ons accountantsoordeel.

7.8 Opbrengstverantwoording omgevingsvergunningen verdient aandacht

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning zijn leges verschuldigd ter dekking van de kosten die de gemeente maakt voor de beoordeling. Bij onze controle hebben we vastgesteld dat sprake is van een administratief verschil van € 62.000 tussen de financiële administratie en Midnet, waarin de aanvragen worden geregistreerd. Daarnaast is niet alle noodzakelijke informatie beschikbaar om vast te stellen dat in alle gevallen de leges zijn opgelegd, dan wel dat een controle heeft plaatsgevonden op de juistheid van de opgave van de aanvrager. Het hiermee gepaarde gaande bedrag is € 43.000. Voor deze bedragen is omzetverantwoording onzeker.

8. VERPLICHTE RAPPORTAGE ONDERDELEN

Op grond van de verslaggevingsregels, de voorschriften die het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uitvaardigt, alsmede de beroepsregels van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) zijn een aantal rapportage onderdelen verplicht. In dit deel van het accountantsverslag hebben we deze opgenomen.

8.1 Controletoleranties en diepgang van de controle

Controletolerantie is de term waarmee accountants aanduiden met welke precisie de controle wordt uitgevoerd. De maximumnormen die hiervoor gelden zijn opgenomen in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). De gemeenteraad heeft de mogelijkheid deze normen neerwaarts bij te stellen maar daar heeft u geen gebruik van gemaakt. Het is overigens ook niet gebruikelijk dat wel te doen. Het wettelijk maximum bedraagt 1% van de lasten voor fouten respectievelijk 3% van de lasten voor onzekerheden. Toevoegingen aan reserves worden in dit kader ook als lasten beschouwd.

De rapporteringstolerantie heeft het karakter van een afspraak waarboven wij controleverschillen aan u rapporteren. Op grond van onze eigen vaktechnische regels rapporteren wij afwijkingen van meer dan 5% van de goedkeuringstolerantie.

Op basis van uw lastentotaal van afgerond € 100,0 miljoen over 2020, na de verwerking van de aanpassingen in de jaarrekening (inclusief toevoegingen aan reserves), zijn de bedragen dit jaar als volgt:

Goedkeuringstoleranties	Grondslag	Bedrag (afgerond)
Fouten	1% van de totale lasten	€ 1.000.000
Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 3.000.000
Rechtmatigheid	1% van de totale lasten	€ 1.000.000

Op basis van deze tabel komt de rapporteringstolerantie uit op € 50.000. Dit bedrag geldt zowel voor controleverschillen met betrekking tot getrouwheid als rechtmatigheid.

8.2 Overzicht van niet-gecorrigeerde controleverschillen

In onderstaand overzicht hebben we de samenvatting opgenomen van de geconstateerde controleverschillen die niet gecorrigeerd zijn. Daarbij is het belangrijk te onderkennen dat bij rechtmatigheidsfouten herstel doorgaans niet mogelijk is, omdat de betreffende handeling niet ongedaan gemaakt kan worden. Ook is het zo dat alle verschillen en onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid, ook in het oordeel over rechtmatigheid meetellen, omdat op dit punt de verslaggevingsregels niet zijn gevolgd.

Dientengevolge is het onze ervaring dat de grenzen bij rechtmatigheid sneller overschreden worden dan bij getrouwheid.

Niet gecorrigeerde controleverschillen (fouten en onzekerheden) in euro	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo jaar	Invloed resultaat
Er is in de jaarrekening geen last voor de vennootschapsbelasting verwerkt (zie paragraaf 7.6) en ontbreekt adequate toelichting op de fiscale positie.	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000
Totaal verschillen getrouwheid	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000
Door administratieve onvolkomenheden bestaat onzekerheid over de opbrengsten van de omgevingsvergunningen (zie paragraaf 7.8).	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000
Ten aanzien van de uitvoering van de Jeugdwet en Wmo is onvoldoende controle-informatie ontvangen over de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de verleende zorg door administratieve verschillen, ontbrekende verantwoordingen en andere dan goedkeurende accountantsoordelen bij verantwoordingen (zie paragraaf 7.1)	€ 1.488.000	€ 1.488.000	€ 1.488.000
Totaal onzekerheden getrouwheid	€ 1.593.000	€ 1.593.000	€ 1.593.000
Getrouwheidsfouten zijn ook rechtmatigheidsfouten	€ 55.000	NVT	NVT
Een aantal inkooptransacties zijn niet volgens de Europese aanbestedingsregels tot stand gekomen (zie 7.2)	€ 710.000	NVT	NVT
Totaal rechtmatigheidsfouten	€ 765.000	NVT	NVT
Totaal rechtmatigheidsonzekerheden	NVT	NVT	NVT

Uit dit overzicht blijkt dat de geconstateerde verschillen en onzekerheden binnen de grenzen van paragraaf 8.1 blijven. Daarom is de strekking van onze controleverklaring goedkeurend, zowel voor het aspect getrouwheid als voor het aspect rechtmatigheid.

8.3 Rapportage inzake SiSa

Ter voorkoming van onnodige verantwoordingdruk verstrekt het Rijk een aantal specifieke geldstromen die via het systeem van Single Information Single Audit, moeten worden verantwoord. Sinds de invoering van de SISA-systematiek is het aantal projectverklaringen dat bij decentrale overheden naast de jaarrekeningcontrole moet worden verstrekt, drastisch verminderd. De afgelopen jaren heeft het Rijk steeds meer specifieke geldstromen in de algemene uitkering uit het gemeentefonds opgenomen, waardoor ook de SISA-tabel aan belang heeft ingeboet. Over 2019 was bij de gemeente Midden-Drenthe sprake van zes regelingen die op deze manier moesten worden verantwoord.

Een aantal specifieke stimuleringspakketten voor bijvoorbeeld sport maar ook voortvloeiend uit de toeslagenaffaire en de effecten van COVID-19-pandemie, hebben ervoor gezorgd dat in de jaarrekening 2020 het aantal regelingen is toegenomen tot negen. Veel regelingen zijn nog in de opstartfase en kennen nog geen bestedingen in het jaar 2020, maar voor anderen geldt dat er juist in 2020 veel geld mee gemoeid is.

De controleverklaring bij de jaarrekening 2020 geldt ook voor de informatie die in deze bijlage is opgenomen. Dit betreft vrijwel alleen financiële gegevens. De controlevoorschriften voor de SiSa-bijlage zijn opgenomen in de Nota verwachtingen accountantscontrole. Hierin staan onder meer de wijze waarop de controle moet worden ingestoken en zijn specifieke rapporteringsgrenzen voorgeschreven, te weten per specifieke uitkering:

- € 12.500 als de omvangsbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangsbasis groter is dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1,0 mln.
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1,0 mln.

We ervaren dat de veelheid en diversiteit aan regelingen, ervoor zorgen dat zowel onze controle als uw voorbereiding daarop veel capaciteit vraagt. Wij hebben geen fouten of onzekerheden geconstateerd met betrekking tot de SISA-bijlage 2020 van de gemeente Midden-Drenthe die deze grenzen overschrijden. In het accountantsverslag wordt ingegaan op de bevindingen, ook als er geen fouten en onzekerheden zijn aangetroffen. In de bijlage bij dit accountantsverslag nemen we de verplichte tabel op. Deze tabel dient aan het ministerie van BZK ter beschikking te worden gesteld. Door de toename van het aantal regelingen en de soms complexe materiewetgeving die daar achter schuil gaat is het van belang dat de gemeente Midden-Drenthe ook organisatorisch de aandacht voor de SISA-systematiek versterkt.

8.4 Onze onafhankelijkheid

Onze onafhankelijkheid is één van de hoekstenen van het accountantsberoep. De beroepsorganisatie van accountants NBA heeft de voorschriften in het kader van de onafhankelijkheid opgenomen in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). De naleving van de beroepsregels, waaronder de ViO, is in de organisatie van HZG Accountants & Adviseurs ingebed. Op basis van onze toetsing aan deze verordening concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Midden-Drenthe voldoende is gewaarborgd.

Wij zijn als accountant benoemd door de gemeenteraad en dan past het dat we eventuele verzoeken tot het doen van andere werkzaamheden dan controle van de jaarrekening via de griffie melden bij de gemeenteraad, dan wel de WFO als vertegenwoordiger van de Raad in de richting van de accountant. Dit geldt overigens niet voor de werkzaamheden die zijn inbegrepen bij de primaire opdracht, zoals de controle van specifieke projectverantwoordingen.

Wij hebben in het afgelopen jaar geen meldingen bij de griffie en de WFO gedaan en geen andere werkzaamheden voor de gemeente Midden-Drenthe uitgevoerd dan de werkzaamheden binnen onze primaire opdracht.

Andere aspecten van onafhankelijkheid zijn het uitwisselen van giften en geschenken en langdurige betrokkenheid. Het is ons vijfde, en laatste, jaar als controlerend accountant van de gemeente Midden-Drenthe en daarmee is van een langdurige betrokkenheid in het kader van onze beroepsregels geen sprake. Wij bevestigen voorts dat geen geschenken zijn verstrekt dan wel ontvangen die de in de regelgeving opgenomen grens van € 100 overschrijden.

8.5 Verdeling van verantwoordelijkheden in het controleproces

In aansluiting op de tekst in de controleverklaring wijzen wij op de verantwoordelijkheden van de gemeente Midden-Drenthe en de accountant in het controleproces.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarstukken 2020 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. Het is, en dat beschrijven we ook in de controleverklaring, onze verantwoordelijkheid om de controle van deze jaarrekening uit te voeren met in achtneming van Nederlands recht waaronder het Bado en uw eigen gemeentelijke controleprotocol. Het voldoen aan gedragsnormen, waar onafhankelijkheid zoals in de vorige paragraaf verwoord, een onderdeel van is, hoort daarbij.

Onze controle plannen wij zodanig dat we een redelijke mate van zekerheid bereiken dat de jaarrekening geen materiele onjuistheden bevat als gevolg van fouten of fraude.

Doordat we werken met steekproeven en andere technieken, bestaat de kans dat fouten ondanks het naar behoren uitvoeren van de controle niet ontdekt worden.

Het is overigens de primaire verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om, onder toezicht van de Raad, voldoende maatregelen te nemen om fouten en fraude te voorkomen. Daarbij hoort eveneens dat maatregelen ter opsporing in de organisatie worden getroffen.

In onze controle besteden wij om die reden uitgebreid aandacht aan deze maatregelen en voeren wij zelf werkzaamheden uit op posten en stromen die, in zijn algemeenheid of bij u, meer dan gemiddeld risicovol zijn. Dat betreft onder andere schattingsposten, correctieboekingen, memoriaalboekingen en de beoordeling van de zakelijkheid van (mogelijk) ongebruikelijke transacties.

Ter afsluiting van het controleproces verstrekt het college van burgemeester en wethouders aan ons de bevestiging bij de jaarrekening. Hierin geeft het college aan dat zij alle door ons benodigde gegevens hebben verstrekt en dat de jaarrekening naar de laatste inzichten is opgemaakt. Wij hebben, behoudens de in paragraaf 8.2 opgenomen controleverschillen, geen specifieke elementen aan de bevestiging toegevoegd.

8.6 Frauderisico, integriteit en de naleving van wet- en regelgeving

Van de accountant wordt op grond van de regels van de beroepsorganisatie (NBA) een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening maar ook met betrekking tot omkoping, corruptie en de naleving van andere wet- en regelgeving.

De accountant maakt een inschatting van de frauderisico's binnen een organisatie, en vormt zich een beeld van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen en te bezien of deze maatregelen effectief zijn. Datzelfde geldt ook voor integriteitsrisico's en mogelijke niet-naleving van andere regelgeving.

Wij onderkennen in dit kader een risico op het doorbreken van de interne beheersing door het management of het college bij de totstandkoming van schattingen. We beoordelen in het kader van onze controle de interne processen op deze schattingen en doen detailcontroles op de uitgangspunten en aannames die aan significante schattingen ten grondslag liggen. Ook zijn we alert op ongebruikelijke transacties, samenwerkingsrelaties en de naleving van procedures die mede tot doel hebben transparantie en integer handelen te bevorderen. Elementen daaruit zijn controles op de prestatielevering bij inkooptransacties en subsidieverstrekking, binnen het sociaal domein en het naleven van het inkoopbeleid en aanbestedingsregels.

Wanneer sprake is van een aanwijzing voor fraude, dan communiceren wij dit met, afhankelijk van de aard van de fraude, de direct leidinggevende, de directie en, in sommige gevallen, bij fraude in de top van de organisatie, en wanneer onvoldoende herstelwerkzaamheden worden ondernomen, met het college of met de gemeenteraad. In dat geval rapporteren wij daar separaat over.

Om invulling te geven aan de eerdergenoemde verplichting, hebben wij een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam, met het management, de financiële staf en anderen in de organisatie. Tijdens deze gesprekken is aangetoond dat in alle geledingen van de organisatie voldoende bewustzijn aanwezig is over frauderisico's en de manier waarop deze beheerst worden. De gemeente Midden-Drenthe besteedt op diverse wijzen aandacht aan fraude, integriteit, aspecten van misbruik en oneigenlijk gebruik. We zien op steeds meer plaatsen dat organisaties zelf een frauderisicoanalyse maken waarin ook aandacht wordt besteed aan integriteitsrisico's in het algemeen. In de voorbereidingen ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording adviseren wij u voor de kritische processen ook fraude en integriteitsrisico's te betrekken in de risicoanalyse en de te nemen beheersmaatregelen. Vandaaruit kunt dit uitbouwen naar uiteindelijk een organisatie brede analyse. Daarmee ontstaat een totaalbeeld waarmee u het risico op mogelijke 'witte vlekken' in het beeld over fraude sterk kunt verminderen. We merken overigens op dat de organisatie nu al de aanwezige maatregelen evalueert en waar nodig worden deze aangescherpt. We adviseren u in het proces van de voorbereiding naar de rechtmatigheidsverantwoording het aspect fraude en integriteit expliciet aandacht te geven.

Fraude is echter ook een kwestie van integriteit, gedrag en cultuur. In organisaties is een open houding en elkaar aanspreken op signalen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik belangrijk om de kans op ongewenst gedrag te verminderen en de kans op ontdekking ervan te verhogen.

In dat kader vinden wij het voor de hand liggen dat op alle niveaus in de organisatie tenminste eenmaal per jaar gesproken wordt over de (fraude)risico's in de organisatie en de maatregelen die hieromtrent getroffen zijn. Tijdens onze werkzaamheden hebben we ook aandacht besteed aan elementen van beïnvloeding en druk die kunnen leiden tot een aantasting van het bestuurlijk handelen binnen de organisatie.

We benadrukken dat we bij onze werkzaamheden op de in deze paragraaf genoemde elementen geen afwijkingen hebben geconstateerd. Tevens hebben we geen aanwijzingen verkregen dat niet-naleving van regelgeving door de gemeente Midden-Drenthe significante effecten op de jaarrekening zou kunnen hebben.

8.7 Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid hebben beoogd.

Om volledig zicht te hebben op de betrouwbaarheid van alle geautomatiseerde systemen, ook die systemen zonder relatie naar de jaarrekening, is meer uitgebreid en specifiek gericht onderzoek noodzakelijk. Om te komen tot een oordeel over uw jaarrekening is een dergelijk onderzoek niet noodzakelijk.

Het doel van de IT-omgeving binnen de gemeente Midden-Drenthe is dat deze bijdraagt aan een betrouwbare en adequate informatievoorziening. Wij hebben een inventarisatie van de IT-omgeving uitgevoerd en daarbij aandacht gegeven aan het wijzigingsbeheer, de logische toegangsbeveiliging, de continuïteit, monitoring/logging en de informatiebeveiliging. Daarin zijn geen zaken naar voren gekomen die vermelding verdienen in dit verslag. Wel benadrukken we dat ondanks dat u gebruik maakt van de diensten van derden voor het beheer van uw IT-omgeving, u als opdrachtgever verantwoordelijk blijft om te borgen dat de organisatie aan haar wettelijke verplichtingen aantoonbaar voldoet. Het expliciteren van deze stap is een aandachtspunt.

Met betrekking tot de Algemene Verordening Gegevensbescherming hebben wij vastgesteld dat de gemeente Midden-Drenthe voldoet aan de basiseisen waar de Autoriteit Persoonsgegevens zegt op te handhaven al is dat geen garantie dat beveiligingsincidenten uitblijven.

9. AFSLUITING

Wij zijn altijd bereid tot het nader toelichten van dit verslag, en we gaan ervan uit hiermee onze controleopdracht over 2020 op passende wijze te hebben afgerond.

Hoogachtend,
Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Was getekend: drs. E. Vriesen RA

BIJLAGE BIJ ACCOUNTANTSVERSLAG 2020 SISA MIDDEN-DRENTHE

Hierna volgt de door het ministerie van BZK voorgeschreven rapporteringstabel.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2020	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
FIN: B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	NVT	NVT	NVT
OCW: D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	NVT	NVT	NVT
I&M: E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer, beschikkingsnummers: 201401404-00445641/69497 201401407-00718832 (inclusief 201401407-00445710/69499) 201802989-00794631 201802990-00794362 201802991-00794363 201902950-00858586	NVT	NVT	NVT
SZW: G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2020	NVT	NVT	NVT
SZW: G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2020	NVT	NVT	NVT
SZW: G4	Tijdelijke Overbruggings-regeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO) - gemeentedeel 2020	Onzekerheid	NVT	Door het ontbreken van beleid op het terrein van misbruik en oneigenlijk gebruik voor deze regeling is onvoldoende duidelijk op welke wijze dit in de interne beheersing is ingebed.
VWS: H4	Specifieke uitkering Sport	NVT	NVT	NVT
DRE2C	Verkeer en vervoer beschikkingsnummer: 201503145-00607652/71374	NVT	NVT	NVT
DRE8C	Ruimtelijke ontwikkeling beschikkingsnummer: 20/54/2018001215	NVT	NVT	NVT

Aspect controleverklaring	Oordeel
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend
Strekking controleverklaring rechtmatigheid	Goedkeurend